

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Ани Димова Златева
за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ”
в АМТИИ “Проф. Асен Диамандиев” - Пловдив
Научна област: Педагогика

Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., специалност
„Психология и педагогика“,
обявен в ДВ бр. 5 от 16.01.2024 г.
кандидат: гл. ас. д-р Лилия Виткова Стоилова

1. Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали:

– Конкурса е обявен в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., специалност „Психология и педагогика“. За обявения конкурс е кандидатствал един кандидат - Лилия Виткова Стоилова. Обявен е в Държавен вестник, брой 5 от 16.01.2024 г.

2. Кратки биографични данни за кандидата: Лилия Виткова Стоилова е родена на 28.07.1987, в гр. Пловдив. От 2006 започва да учи в ПУ „Паисий Хилендарски“ и през 2010 г. се дипломира с две специалности: през 2010 г. - специалност „Психология“ и през 2011 г. – специалност „Славянска филология – сръбски и хърватски“. Магистратура по специалност „Социална и юридическа психология“ завършва в СУ „Св. Кл.Охридски“.

През 2012 г. започва докторантура в ПУ „Паисий Хилендарски“, а през 2014 става докторант в Санкт-Петербургски държавен университет, Факултет по психология.

Преподавателската ѝ дейност започва в ПУ „Паисий Хилендарски“, а от 2018 г. е назначена като асистент в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. През 2020 година печели конкурс за главен асистент. Преподава обща и възрастова психология, психология на изкуството, диференциална психология, патопсихология, психология на надареността на бакалаври и магистри.

Участвала е в редица обучения и специализации у нас и в чужбина.

3. Описание на научната а и художествено-творческата продукция на кандидата: Предложените в конкурса публикации са за периода 2017 -2024 г., които не са представени в конкурса за придобиване на образователна и научната степен „доктор“. Представени са 1 монография, която е основния хабилитационен труд - “Мотивационни детерминанти при избора на учителската професия сред младите хора“, 1 книга на базата на защитен дисертационен труд – “Всекидневни неприятности, стратегии за справяне и удовлетвореност от живота през периода на стареенето“, 5 статии, публикувани в реферирани списания, 2, от които самостоятелно и 25 статии, публикувани в неферирани списания, от които 14 самостоятелни, а останалите в съавторство.

4. Научна и художествено-творческа продукция: Представените публикации и изследвания от Лилия Стоилова са посветени на психологията и отражението в педагогическата практика.

Монографията “Мотивационни детерминанти при избора на учителската професия сред младите хора“, която е основният хабилитационен труд на кандидата се фокусира върху мотивацията и мотивационните детерминанти, свързани с избора на учителската професия. В първата глава се разглеждат теоретико-методологичните основи на изследването, включващи ключови понятия и дефиниции, състоянието на педагогическата подготовка в България, мотивационни теории, както и различни фактори, които влияят на мотивацията на бъдещите учители. Също така се анализират причините, които карат учителите да напускат професията, ролята на подкрепата от колектива и администрацията, условията на труд и общественото възприятие на професията.

Втората глава е посветена на организацията, дизайна и методите за изследване на мотивационните детерминанти при избора на учителската професия, подготвяйки основата за емпиричното изследване, представено в трета глава.

Третата глава представя анализ на данни от различни групи: ученици от 11-12 клас, студенти от педагогически специалности и начинаещи учители. Разгледани са техните нагласи към професията, мотивационни фактори, както и въздействието на различни детерминанти върху тяхното решение да станат или да напуснат професията. Също така се изследва взаимовръзката между мотивационните фактори за избор и решението за напускане на професията.

В заключение, монографията предлага изводи от изследването и формулира препоръки за повишаване на привлекателността и статуса на учителската професия, което е от съществено значение за подобряване на качеството на образованието и привличане на таланти в кадрите в сферата.

Книгата “Всекидневни неприятности, стратегии за справяне и удовлетвореност от живота през периода на стареенето”, написана на базата на дисертационния ѝ труд предоставя задълбочен анализ на всекидневните неприятности, стратегиите за справяне със стреса и удовлетвореността от живота при възрастните хора в България. Първата глава установява теоретико-методологичните основи за изследване на темата, включително ключови понятия и определения, демографски, психологически и социални аспекти на стареенето, както и специфични теории относно стреса в старата възраст. Освен това, в тази глава се разглеждат и специфични фактори, влияещи на ежедневния стрес и методите за справяне с проблемите, свързани с напредването във възрастта. Втората глава обхваща организацията, дизайна и методите, използвани в изследването, което позволява на читателите да разберат подходите и техниките зад събирането и анализа на данните. В третата глава на книгата са представени резултатите от изследването. Включен е подробен анализ на ежедневните неприятности, стратегиите за справяне и удовлетвореността от живота сред възрастните. Тук са разгледани нивата на различни аспекти, включително как всекидневните проблеми влияят на общата удовлетвореност от живота. Анализирани са също взаимовръзките между стратегиите за справяне със стреса и степента на удовлетвореност от живота, като се представя и модел, обясняващ тези взаимоотношения. Книгата завършва с изводи и заключения, които резюмират основните находки от изследването и предлагат препоръки

за подобряване на живота и благополучието на възрастните хора. Тези изводи могат да послужат за разработване на политики и практики, насочени към подкрепа на възрастните хора в България, като се отчитат специфичните им нужди и предизвикателства.

Изследванията и статиите, предложени за рецензиране в конкурса от гл. ас. д-р Лилия Стоилова обхващат важни аспекти на образованието, професионалната мотивация, самотата и психометричните измервания, допринасяйки за разбирането на тези ключови области в психологията и педагогиката. Основните теми, около които се фокусират професионалните ѝ интереси се отнасят до няколко ключови области:

- Мотивация в образованието - изследват се факторите, влияещи върху избора на учителската професия, включително мотивационните фактори при студенти и учители, влиянието на академичните стресори и академичната ангажираност;
- Самота и социално-емоционално благополучие - отнесени към изследване на самотата, включително сравнителни анализи между различни нации (България и Русия), както и влиянието на социалните и икономическите фактори върху преживяването на самотата;
- Организационна култура - интересът към организационната култура в училищата и влиянието ѝ върху мотивацията и ангажираността на учителите е друг фокус на изследванията на автора;
- Академичен стрес и ангажираност - изследва академичния стрес сред студентите и неговото влияние върху устойчивостта и ангажираността в процеса на обучение;
- Влиянието на пандемията върху образованието - интересът е насочен към влиянието на дистанционното обучение и пандемията върху академичната мотивация, професионалния избор и социално-емоционалното благополучие на студентите и учителите;
- Психометрични инструменти - разработват се и се валидират на различни психометрични скали, особено свързани с академичната мотивация и социалното и емоционално благополучие.

5. Научни приноси:

Научната продукция на гл. ас. д-р Лилия Стоилова допринася значително към разбирането на ключови области в психологията и педагогиката. Нейните изследвания се фокусират върху важни аспекти на образованието, професионалната мотивация, самотата и психометричните измервания. Основните приноси на нейните изследвания могат да бъдат обобщени в няколко ключови области:

- Разгледани са мотивационните детерминанти при ученици, студенти и учители и моотивацията в образованието, отразена в изследването на факторите, влияещи върху избора на учителската професия сред младите хора.

- Анализирани са влиянието на академичния стрес, условията на труд, заплащането, престижа на учителската професия в обществото и служебната ангажираност при избора на тази професия.
- Изследвани са социално-емоционалното благополучие и преживяването на самотата, включително чрез сравнителни анализи между различни нации (напр. България и Русия) и влиянието на социалните и икономическите фактори върху самотата, както и стратегиите за справяне със стреса и удовлетвореността от живота в периода на стареенето.
- Акцентирано е върху организационната култура в училищата и нейното въздействие върху мотивацията и ангажираността на учителите. Тази тема е от ключово значение за разбирането на факторите, които влияят върху работата на педагогическия персонал.
- Поставен е фокус върху академичния стрес сред студентите и неговото влияние върху устойчивостта и ангажираността в процеса на обучението като фактор за създаването на подходяща образователна среда.
- Разгледано е влиянието на дистанционното обучение и пандемията върху академичната мотивация, професионалния избор и социално-емоционалното благополучие на студентите и учителите.
- Разработени и валидирани са различни психометрични скали, особено свързани с академичната мотивация и социалното и емоционално благополучие. Тези инструменти допринасят за по-добро разбиране и оценка на тези аспекти в образованието.

6. Заключение. В заключение на така изказаното становище относно кандидатурата на гл. ас. д-р Лилия Виткова Стоилова и очертаните приноси от нейната научно-творческа дейност считам, че тя притежава нужните качества и квалификация за заемане на академичната длъжност „Доцент”.

03.05.2024 г.
Гр. Пловдив

подпис:.....
/проф. д-р А. Златева/